



Niels Henrik M Andresen
Vefsnmoveien 527
8690 Hattfjelldal

Trondheim, 16.11.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/8000

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Hattfjelldal kommune - Susendal Vest beitelag

Miljødirektoratet avslår søknad fra Susendal Vest beiteområde, Hattfjelldal kommune i Nordland fylke, om skadefelling på én brunbjørn. Miljødirektoratet vurderer at andre tiltak er mer aktuelle i dette tilfellet.

Sakens bakgrunn

Niels-Henrik Andresen søker i e-post av 15. oktober 2018 til Fylkesmannen i Nordland om skadefelling på én brunbjørn i Susendal Vest beiteområde i Hattfjelldal kommune. Fylkesmannen sendte videre søknaden til direktoratet samme dag.

Bakgrunn for søknad er funn av et lam drept av bjørn 14. oktober, som ble undersøkt av Statens naturoppsyn sin rovviltkontakt.

Av totalt ca 2000 sau på beite var det 350 som ikke var nedsanket ved søknadstidspunktet. Beitet er ifølge søker fremdeles godt, og det er varmt vær. Nedsanking foregår daglig, men er neppe ferdig før mot slutten av oktober.

Søker mener at sau vil være et attraktivt bytte for bjørn mot slutten av beitesesongen, og at bjørnen med stor sannsynlighet vil overvintre i området dersom den ikke blir felt. Det er sannsynlig at bjørnen er den samme som det ble gitt fellingstillatelse på i sommer i Hattfjelldal kommune.

Søker ber om at det blir gitt fellingstillatelse på 1 bjørn i beiteområdet Susendal Vest ut oktober.

Lovgrunnlaget

Miljødirektoratets behandling av saken er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Naturmangfoldloven § 1 (formål):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn [...]

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):
Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

Foreligger en vedtatt forvaltningsplan for vedkommende region, jf. forskriften § 6, kan direktoratet delegerer myndighet for kvote på lisensfelling eller kvotejakt på gaupe etter første ledd annet punktum til rovviltneemnden eller fylkesmannen etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

Vedtak om felling som berører familiegruppe eller revirmarkerende par av ulv der deler av reviret ligger i Sverige, skal fattes etter kontakt med svenske myndigheter.

All irregulær avgang av vedkommende rovviltart innenfor den aktuelle regionen belastes den kvote som er bestemt av Miljødirektoratet.

For vedtak etter denne paragraf kan Miljødirektoratet i særlige tilfeller bestemme at fellingsoppdrag skal gjennomføres i regi av offentlig myndighet. Tilsvarende kan direktoratet eller den direktoratet bemyndiger som alternativ til felling iverksette særskilte tiltak for å skremme eller avskrekke bestemte individer av rovvilt fra uønsket adferd.

Direktoratet eller den det bemyndiger kan, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person, vesentlig skade på eiendom, eller skade på naturlig fauna, flora eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er 13 årlige ynglinger i Norge. Det vises videre til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011.

I rovviltforskriften § 4 g fremkommer det at det nasjonale bestandsmålet for bjørn i region 7, Nordland, er 1 årlig yngling av bjørn.

Kunnskapsgrunnlaget

Om overvåking av bjørn og bestandssituasjonen i Norge og region 7

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. DNA-analyser av innsamlede prøver gjør det mulig å fastslå hvor

mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanndyr og hunddyr.

Miljødirektoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata 15. mai 2018 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn, rapport fra Rovdata om populasjonsovervåking av brunbjørn og DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2017 (NINA rapport 1494).

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen har derfor tatt i bruk en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2017 ble det mest sannsynlig født 7 kull i Norge (NINA Rapport 1494, 2018), hvorav 0 i region 7. Dette er under bestandsmålet for regionen. Av de fire regioner med nasjonalt fastsatt bestandsmål for brunbjørn, er det regionale målet oppnådd kun i region 5 (estimert 3 ungekull), og det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull i Norge er ikke er nådd.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 125 ulike brunbjørner i 2017, 55 binner og 70 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag, Nordland og Hedmark. Tallet på 125 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2017 var totalt 9 bjørner, mens det i 2016 var en kjent avgang på totalt 8 bjørner. Så langt i år er det registrert 12 døde bjørner i Rovbase (rovbase.no), ingen i Nordland. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6 - 8. Miljødirektoratet viser videre til at selv om antall ungekull av bjørn har vært stabilt, har antall bjørner som er påvist i Norge gjennom DNA-analyser gått ned de siste år.

Om skadesituasjonen og områdets prioritet

I perioden fra 1. januar til og med 15. oktober 2018 er det registrert 459 døde sau i Norge hvor dødsårsak er vurdert som påvist (sikker eller over 50% sannsynlighet) bjørn. 23 av disse er registrert i region 7 i ulike deler av regionen.

I Hattfjelldal kommune er det registrert 7 sau drept av bjørn fram til 15. oktober. Det er ikke påvist skade av bjørn sør for Pantdalfjellet i kommunen, og ikke etter 3. september.

Beiteområdet er ikke definert som forvaltningsområde for bjørn i forvaltningsplanen for bjørn i region 7. Forvaltningsplanen for region 7 ble inndratt av Klima- og miljødepartementet 2. juli i år med henblikk på å vurdere forvaltningssonene for rovvilt på nytt.

Miljødirektoratets vurdering

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18.

Direktoratet vedtok i brev av 1. juni i år en kvote for betinget skadefelling av bjørn i 2018 for regionene 6, 7 og 8 på 3 bjørner i perioden 1. juni til og med 15. oktober 2018. Miljødirektoratet gjorde en ny vurdering av skader forårsaket av bjørn på sau 18. juni i år, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vedtaksbrevet av 1. juni. Som følge av det ble kvoten for de tre regionene utvidet med ytterligere 2 bjørner. Etter felling av bjørn i Selbu kommune i Trøndelag 23. august var kvoten for betinget skadefelling i regionene 6, 7 og 8 oppbrukt. Miljødirektoratet vurderte situasjonen på nytt, og på bakgrunn av pågående skadesituasjoner på sau i ulike deler av de 3 regionene utenfor forvaltningsområdene for bjørn, og utenfor de områdene som var åpnet for lisensfelling, fant vi behov for å øke kvoten med ytterligere 2 bjørner for regionene 6, 7 og 8.

10. september ble det felt 1 bjørn i Tydal kommune i Trøndelag. Etter dette sto det igjen 1 bjørn på kvote på betinget skadefelling på bjørn i regionene 6, 7 og 8. Miljødirektoratet har i brev 10. september 2018 redusert fellingsområdet for kvote for betinget skadefelling i region 6, 7, og 8 til å kun omfatte de områder i region 7 og 8 som følger av vedtak 1. juni 2018 samt et nærmere avgrenset område på Fosen i region 6. Etter at det ble felt 1 bjørn i Indre Fosen kommune 10. oktober var kvoten oppbrukt, og Miljødirektoratet overtok myndigheten for å avgjøre søknader om skadefelling av bjørn i bl.a. region 7.

I slutten av beitesesongen vil nedsanking utgjøre et reelt alternativ til felling, selv utenfor rovviltprioriterte områder. Det aktuelle området er ikke prioritert til bjørn, men Miljødirektoratet anser forvaltningsplanen for region 7 som lite egnet som grunnlag for differensiert forvaltning av bjørn slik den er pr i dag. Miljødirektoratet viser til at gjennomsnittlig hovedsankedato for sau i Norge er 10. september og at sanking pågår i det aktuelle området. Det foreligger derfor andre rimelige forebyggende tiltak i beiteområdet enn felling.

I Rovbase går det fram at det ikke er registrert påvist tap av sau til bjørn etter 3. september, og ikke sør for Pantdalsfjellet, sør for Unkerdalsfjellet.

Miljødirektoratet vurderer på bakgrunn av dette at formålet, å forebygge eller avverge skade, kan nås på en annen måte enn ved skadefelling. I denne vurderingen er også mangel på påvist tap til bjørn i beiteområdet, samt manglende oppnåelse av forvaltningsmål for bjørn vektlagt.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om skadefelling av en brunbjørn i deler av Hattfjelldal kommune.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Rovviltnemnda region 7 v/Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Hattfjelldal kommune	O. T. Olsensvei 3 A	8690	Hattfjelldal

NORDLAND BONDELAG



Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM
Norge

Vår saksbehandler
Geir Jostein Sandmo
75 50 60 62

Vår dato
17.12.2018
Deres dato

Vår referanse
17/00572-7
Deres referanse

Klage på kvote for gaupe i 2019 for region 7

Det vises til brev med ref. 2018/13050 fra Miljødirektoratet datert 29.11.2018 kalt «Kvote for jakt på gaupe i 2019 – region 2,4, 5, 7 og 8».

I brevet settes kvoten i region 7 til 0 gauper.

På vegne av Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit fremmes det med dette en klage ihht den fastsatte kvoten i region 7 (Nordland). Klagen fremmes formelt til Klima- og miljødepartementet, men sendes med dette til Miljødirektoratet, jfr forvaltningsloven § 32.

Vi ber med dette om en bekreftelse på mottak av klage og en tilbakemelding på når klagen kan forventes behandlet.

Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit krever at det fastsettes en kvote for hele fylket på 6 gauper samt at det innføres kvotefri jakt på gaupe i Lofoten og Vesterålen.

Vårt krav er begrunnet i særlig tre forhold:

- Usikkerhet knyttet til bestandsregistreringer på gaupe i Nordland
- Betydelige tap til beitenæringa pga gaupe
- Byrdefordelingsprinsippet er lagt til grunn i forhold til gaupe i forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Når det gjelder **bestandsregistreringer** som danner grunnlag for den kvotejakt som fastsettes, så er det pr i dag ingen registrering som eksakt måler den bestand som gaupa her i Nordland. Denne registreringen har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig – men oppleves mer som et estimat på et minstemål for det antall gaupefamilier som er etablert/registrert i Nordland siste år. Med en slik dokumentert bestand på 8,5 familiegrupper – så vil man kunne hevde at det er en større bestand enn dette – og at denne størrelsen er å anse mer som en minimumsbestand. Videre har det i 2018 ikke vært åpnet for kvotejakt på gaupe i Nordland, som da viser en betydelig bestandsøkning siste år (fra i snitt 4-6 til nå 8,5). Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit vil da hevde at det er

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 383 Bodø
8001 BODØ
Nordland Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Havnegata 9
8006 BODØ
Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
75506060

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto: 8101.05. 91392

E-postadresse:
nordland@bondelaget.no

Internett:
<http://www.bondelaget.no/nordland/>

Vår dato Vår referanse
17.12.2018 17/00572-7

overhengende sannsynlig at bestandsmålet vil raskt kunne bli vesentlig overskredet uten et eneste uttak i 2019! For å forhindre en slik overskridelse bør det også iverksettes uttak av gaupe ved at det gis en kvote på 6 gauper i 2019.

I forhold til **tap av beitedyr** til gaupe vises det i denne sammenhengen til de godkjente erstatningssøknadene for tap av beitedyr til fredet rovvilt. Mange kommuner har betydelige tap – her nevnes bl.a. (rangert etter antall omsøkte og godkjente tap av lam og sau): Saltdal, Hattfjelldal, Hemnes, Rana, Hamarøy/Tysfjord/Steigen, Ballangen, Sørfold, Grane, Bindal, Evenes, Narvik og Bodø.

I sum er det godkjent 809 lam og 134 sau i 2018. Dette er en betydelig økning i forhold til 2017 der tallene for samlet erstatning var 676 lam og 116 sau. Vær da oppmerksomme på at det reelle tallet er vesentlig høyere, da ikke alle tap til rovvilt omsøkes, og ikke alle omsøkte tap erstattes! I tillegg til å se på tallene for erstatning for tapte sau og lam vil vi også henlede oppmerksomheten på hvilke tap som reindrifta har til rovvilt. Også de dyrelidelser slike angrep fra gaupe gir og den fortvilelse som mange beitebrukere føler i en krevende situasjon – må vektlegges og hensyntas.

Avslutningsvis vil vi vise til **vedtatt forvaltningsplan** for rovvilt samt rovviltnemndas vedtak i sak 19/2018 om at det både må åpnes for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen samt at det måtte åpnes for uttak av totalt 4 gauper.

I den vedtatte Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland ble det lagt et prinsipp om byrdefordeling til grunn samt at deler av fylket skulle være såkalte «gaupefrie områder» - deriblant Lofoten og Vesterålen.

Det vises for øvrig til følgende punkter i nevnte plan:

2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.

*2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. **Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås** (utheving av undertegnede).*

Avslutningsvis vil Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit igjen påpeke viktigheten av at kvotejakt med våre krevde rammer iverksettes for 2019!

På vegne av Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Geir Jostein Sandmo
Org.sjef Nordland Bondelag



NOAH-for dyrs rettigheter
Dronningens gt 13
0152 OSLO

Trondheim, 18.12.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/9983

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse av klage på vedtak om tillatelse til å felle én bjørn i Hattfjelldal kommune august 2018

Miljødirektoratet avslår klage fra NOAH-for dyrs rettigheter og Foreningen Våre rovdyr på vedtak om skadefelling av én brunbjørn i Hattfjelldal kommune.

Sakens bakgrunn

Fylkesmannen vedtok å iverksette forsøk på skadefelling av 1 bjørn i Hattfjelldal kommune 15. august 2018, jf. brev av 16. august, etter søknad fra Hattfjelldal kommune. Den konkrete foranledningen til vedtaket er funn av 1 sauekadaver i området Hatten, som ble påvist drept av bjørn av Statens naturoppsyn.

Etter en samlet vurdering av forhold som taler for og mot å innvilge søknaden, konkluderer Fylkesmannen med at det er stort potensiale for ytterligere skader i området dersom bjørnen ikke felles.

Klagen

Klagerne mener vedtaket er i strid med naturmangfoldloven §§ 5, 8 og 9, og krever at vedtaket blir opphevet.

Klagerne viser til nedadgående bestand i Norge de senere årene, og at bjørnebestanden er langt under bestandsmålet for bjørn. Forvaltningsplanen for region 7 legger heller ikke opp til at bestandsmålet på 1 årlig yngling skal nås i Nordland. Lav terskel for uttak i beiteprioriterte områder må ikke bety det samme som at alle bjørner i slike områder skal felles. 1 påvist tap av sau til bjørn er ikke tilstrekkelig tapsomfang til at felling kan forsvares ut fra bestemmelsene i forskriften § 9. Samme forskrift forutsetter også at andre forebyggende tiltak utprøves før iverksetting av felling. Dette er ikke prøvd i dette tilfellet.

Vedtaket er også i strid med naturmangfoldloven §§ 8 og 9, ifølge klagerne, fordi vedtaket ikke tar hensyn til at også hannbjørner har betydning for bestandsutviklingen.

Klagerne viser til at Hattfjelldal sau og geit har mottatt 500 000 kr til FKT-tiltak, og at det derfor burde være unødvendig å gi skadefellingstillatelse. Pengene skal benyttes fortrinnsvis til kadaverhund, noe som klagerne mener ikke er forebyggende tiltak.

Fylkesmannen sin behandling av klagen

Fylkesmannen er enig med klager i at terskelen for å iverksette felling i dette tilfellet var lav, og at dette ikke bidrar til å fremme arbeidet med å oppnå bestandsmålet for bjørn i Nordland. Problemstillingen er særlig relevant fordi forvaltningsplanen for rovvilt i regionen ikke har satt av tilstrekkelig med egnede leveområder for bjørn.

Fylkesmannen viser til forskriften § 9, som vektlegger hensyn til føringer i forvaltningsplanen og at felling bare kan gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. 2. juli i år hentet Klima- og miljødepartementet inn forvaltningsplanen for region 7 for å gjøre nødvendige endringer i denne. I mellomtiden gjelder vedtatt forvaltningsplan for region 7, inkludert arealdifferensiering for bjørn.

Hattfjelldal er en av de største sauekommunene i fylket, med omtrent 14 000 sauer og lam på utmarksbeite. Fylkesmannen vurderer at potensialet for skade er stort. Beitenæringa har mottatt tilskudd til utvidet tilsyn med vokterhunder og kadaverhunder, og det er iverksatt ekstraordinært tilsyn. Tidlig sanking vil kunne gi effekt, men vil være vanskelig å gjennomføre på en rask og effektiv måte.

Fylkesmannen viser til at det gitt klare føringer for å legge vekt på en tydelig soneforvaltning, og at dette området er utenfor forvaltningsområde for bjørn i regionen. De forholdene som klagerne har tatt opp ble vurdert ved første gangs behandling av søknad om skadefelling.

Fylkesmannen opprettholder vedtaket og sender saken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Lovgrunnlaget

Miljødirektoratets behandling av saken er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3.

Naturmangfoldloven § 1 (formål):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn [...]

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*

d) *Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte dyr kan være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er 13 årlige ynglinger i Norge. Det vises videre til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011.

I rovviltforskriften § 4 g fremkommer det at det nasjonale bestandsmålet for bjørn i region 7, Nordland, er 1 årlig yngling av bjørn.

Kunnskapsgrunnlaget

Om overvåkning av bjørn og bestandssituasjonen i Norge og region 7

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. DNA-analyser av innsamlede prøver gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanndyr og hunndyr.

Miljødirektoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata 15. mai 2018 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn, rapport fra Rovdata om populasjonsovervåking av brunbjørn og DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2017 (NINA rapport 1494).

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen har derfor tatt i bruk en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2017 ble det mest sannsynlig født 7 kull i Norge (NINA Rapport 1494, 2018), hvorav 0 i region 7. Dette er under bestandsmålet for regionen. Av de fire regioner med nasjonalt fastsatt bestandsmål for brunbjørn, er det regionale målet oppnådd kun i region 5 (estimert 3 ungekull), og det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull i Norge er ikke er nådd.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 125 ulike brunbjørner i 2017, 55 binner og 70 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag, Nordland og Hedmark. Tallet på 125 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles

med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2017 var totalt 9 bjørner, mens det i 2016 var en kjent avgang på totalt 8 bjørner. I 2018 er det registrert 8 døde bjørner i Rovbase (rovbase.no) fram til 15. august, ingen i Nordland. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6 - 8. Miljødirektoratet viser videre til at selv om antall ungekull av bjørn har vært stabilt, har antall bjørner som er påvist i Norge gjennom DNA-analyser gått ned de siste år.

Om skadesituasjonen og områdetets prioritet

I perioden fra 1. januar til og med 15. august 2018 er det registrert 312 døde sau i Norge hvor dødsårsak er vurdert som påvist (sikker eller over 50% sannsynlighet) bjørn. 4 av disse er registrert i region 7, og av disse 1 i Hattfjelldal kommune.

Beiteområdet er ikke definert som forvaltningsområde for bjørn i forvaltningsplanen for bjørn i region 7. Forvaltningsplanen for region 7 ble inndratt av Klima- og miljødepartementet 2. juli i år blant annet med henblikk på å revidere forvaltningssonene for rovvilt.

Miljødirektoratets vurdering

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18.

Direktoratet vedtok i brev av 1. juni i år en kvote for betinget skadefelling av bjørn i 2018 for regionene 6, 7 og 8 på 3 bjørner i perioden 1. juni til og med 15. oktober 2018. Miljødirektoratet gjorde en ny vurdering av skader forårsaket av bjørn på sau 18. juni i år, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vedtaksbrevet av 1. juni. Som følge av det ble kvoten for de tre regionene utvidet med ytterligere 2 bjørner. Etter felling av bjørn i Selbu kommune i Trøndelag 23. august var kvoten for betinget skadefelling i regionene 6, 7 og 8 oppbrukt. Miljødirektoratet vurderte situasjonen på nytt, og på bakgrunn av pågående skadesituasjoner på sau i ulike deler av de 3 regionene utenfor forvaltningsområdene for bjørn, og utenfor de områdene som var åpnet for lisensfelling, fant vi behov for å øke kvoten med ytterligere 2 bjørner for regionene 6, 7 og 8. I vedtakene er bestandssituasjonen for bjørn og forholdet til bestandsmålet for bjørn vurdert.

Det er kun påvist 1 sau tapt til bjørn i beiteområdet. Imidlertid viser historikken at tapstallene fort kan bli store når det påvises forekomst av bjørn i området. Beiteområdet er ikke del av forvaltningsområde for bjørn i region 7. Selv om forvaltningsplanen er inndratt av Klima- og miljødepartementet, blant annet for å vurdere forvaltningsområdet for bjørn på nytt, har departementet avgjort at planen skal gjelde inntil revidert plan er vedtatt av departementet.

Mot slutten av beitesesongen vil nedsanking utgjøre et reelt alternativ til felling, selv utenfor rovviltprioriterte områder. Det aktuelle området er ikke prioritert til bjørn, men Miljødirektoratet anser forvaltningsplanen for region 7 som lite egnet for differensiert forvaltning av bjørn slik den er pr i dag. Miljødirektoratet tar likevel til etterretning Fylkesmannens vurdering av at tidlig sanking ikke vil kunne gjennomføres tilstrekkelig raskt for å unngå store tap i beiteområdet. Samtidig viser vi til at det er et stort antall sau i beiteområdet, og at normal sankedato er 1 måned fram i tid.

Det skadegjørende individet er mest sannsynlig en hannbjørn. Miljødirektoratet gir klager rett i at også hannbjørner har viktig betydning for bestandens utvikling. Det er likevel slik at terskelen for skadefelling av hannbjørner er lavere enn for binner, av hensyn til bestandsutviklingen og bestandsmålet.

Miljødirektoratet viser til at Fylkesmannen sine vedtak er i samsvar med rovviltforskriften § 9 og med øvrige føringer for praktisering av regelverket.

Vedtak

Miljødirektoratet tar ikke klagen fra NOAH og Foreningen Våre Rovdyr til følge. Fylkesmannens vedtak blir ikke endret. Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Rovviltnemnda region 7 v/Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO



Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 08.01.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/11556

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Oversendelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 7 – Nordland – 2019

Nordland bondelag og Nordland Sau og Geit klager på Miljødirektoratets vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7 - Nordland. Miljødirektoratet har ikke funnet grunn til å endre vedtaket og oversender klagen til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Vi viser til klage 17. desember 2018 fra Nordland bondelag og Nordland Sau og Geit på vårt vedtak 29. november 2018 om kvote for jakt på gaupe i rovviltregion 7 - Nordland i 2019.

Sakens bakgrunn

Miljødirektoratet fattet vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7 i 2019 etter Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 16 og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3. Det ble fattet en kvote på null (0) gauper. Rovviltnemnda anbefalte miljødirektoratet å åpne for jakt på gaupe med en kvote på totalt fire gauper med en hundyrkvote på 2 voksne hundyr. Miljødirektoratet vurderte det ikke som forsvarlig å fastsette kvote i region 7 i henhold til rovviltnemnda sin anbefaling.

Klagers anførsler

Nordland bondelag klager på Miljødirektoratets vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7, og krever at det fastsettes en kvote for hele fylket på seks gauper samt at det innføres kvotefri jakt på gaupe i Lofoten og Vesterålen. Klager begrunner kravet med usikkerhet til bestandsregistreringer på gaupe i Nordland, betydelige tap til beitenæringa pga gaupe samt byrdefordelingsprinsippet som er lagt til grunn for gaupe i forvaltningsplan for rovvilt i region 7. Klager anfører at bestandsregistreringen har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig og må betraktes som minstemål. Klager viser også til en betydelig bestandsøkning siste år og at bestandsmålet raskt vil bli overskredet uten uttak i 2019. Klager viser til en betydelig økning i antall tap av sau til fredet rovvilt i 2018 samt til vedtatt forvaltningsplan for rovvilt om byrdefordeling og nemndas sin anmodning til direktoratet. Miljødirektoratet viser for øvrig til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

På landsbasis er gaupebestanden for sjette året på rad under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 65 årlige ynglinger, og i henhold til NINA rapport 1519 er det registrert 57,5 familiegrupper av gaupe i Norge i 2018. Rovviltregion 4, 5, 7 og 8 ligger under sine nasjonalt fastsatte bestandsmål for 2018. Rovviltregionen 2, 3 og 6 ligger over sine mål. Miljødirektoratet viser for øvrig til sine vurderinger i vedtaket av 29. november 2018 vedrørende antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge. Angående klagers påstand om at overvåkingen av gaupe har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig viser direktoratet til NINA rapport hvor det fremgår at beregninger av antall familiegrupper påvirkes av et antall feilkilder, men at i de fleste deler av landet synes SNO sitt nettverk å fange opp de aller fleste familiegruppene. De siste årene er det også gjennomført ekstra lete innsatser i regi av SNO, NJFF og forskningsprosjekt. Tidligere forskning på utvikling av gaupebestanden basert på overvåkings- og jaktdata viser også at overvåkingsprogrammet fanger opp endringene i gaupebestanden i Norge over tid på en bra måte. Direktoratet mener derfor at bestandsovervåkinga av gaupe i Norge på en bra og troverdig måte viser størrelsen på bestanden av gaupe i Norge og i regionene. Direktoratet har også vurdert prognosene for utvikling av gaupebestanden i Norge og i regionene. Det fremgår av Rovdata sin rapport over utvikling av gaupebestanden at prognosene er heftet med betydelig usikkerhet, spesielt i regioner med små bestandsmål. Det er allikevel den best tilgjengelige informasjonen og kunnskapen forvaltningen har for å kunne beregne kvoter i 2019.

I direktoratets vurdering av rovviltnemnda i region 7 sin anmodning om kvotejakt på gaupe har vi lagt vekt på siste års bestandsregistrering og hvorvidt regionen har nådd bestandsmålet samt utviklingen i bestanden tidligere år, skadeomfang og skadepotensial og arealdifferensieringen i regionen. Direktoratet har også vurdert prognosen for antall familiegrupper av gaupe i regionen i 2019. Direktoratet viser til at det er registrert vekst i gaupebestanden i Nordland i 2018, mens prognosen viser ingen økning i antall familiegrupper for 2019. Prognosen viser 67% sannsynlighet for at gaupebestanden er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen i 2019. Direktoratet konstaterer at bestanden i Nordland er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen og at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet. Gaupe er en jaktbar viltart og høsting av vilt kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Kvotejakt på gaupe er etter direktoratets vurdering ikke forenelig med behovet for økt bestandsvekst i denne regionen. Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet i vårt vedtak 29. november 2018 og til direktoratets brev 1. juni 2018 hvor fylkesmannen er gitt betinget fellingstillatelse på gaupe som kan iverksettes etter gitte vilkår.

Konklusjon

Miljødirektoratet finner ikke grunn til å ta klagen til følge, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Nordland bondelag

Rovviltnemnda i region 7

c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10

8002 BODØ



Deres dato:
Deres ref.:
Gradering:

Objektkode: /
Emnekode: P K40

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden

7485 TRONDHEIM

SØKNAD OM SKADEFELLING AV JERV

Beiarne kommune fikk den 16. januar 2019 melding fra Saltfjellet reinbeitedistrikt om at det er funnet tre døde reinsdyrbukker i Beiarne, alle dokumentert drept av jerv. To bukker er funnet drept i Linngrasmoen på Selfors (Lurfjellområdet) og en bukk i området ved Oksvatn (Saltfjellområdet).

Det er først og fremst med tanke på reindrifta vi ber rovviltnemnda raskt om å vurdere om en eller flere jerv bør taes ut, da det medfører mye skade på tamreinen i området. De berørte områdene grenser også til beiteområdene for sau i nord og øst for Beiardalen og Skjevelfjell i Saltdal. En høy forekomst av jerv i området er ikke ønskelig.

For 2018 er det rapportert om et tap på 25 voksne sau og 193 lam fra totalt ti bruk i området nord og øst for Beiardalen (Lurfjell- og Saltfjellområdet). En frykter for årets beitesesong dersom ikke skadedyrene tas ut. I Saltdal er det de tre besetninger som har sitt hovedbeiteområde opp mot Skjevelfjell som har hatt størst tap av lam: Øyvind Stolpen (tapt ca 30 lam); Per Arne Knædal (tapt 114 lam); Tony Knædal (tapt 98 lam). Det tilsvarer en tapsprosent på lam mellom 25-30 % for de tre besetningene i Saltdal.

Siden lisensfelling i området er resultatløs, kan vi heller ikke forvente at beitesesongen for sau i 2019 blir bedre dersom det ikke tas ut jerv i området i vinter. Uttak av jerv i området nå på grunn av akutte tap i reindriftsnæringa vil derfor også være et godt forebyggende tiltak mot skader i kommende beitesesong for sau i begge kommuner. Vi foreslår at Statens naturoppsyn som kjentmenn og erfarne fagfolk i området får i oppgave å sørge for eventuell skadefelling.

Med vennlig hilsen

Beiarne kommune

Saltdal kommune

Thomas Olufsen Skrautvol
Fagleder skog, utmark og miljø

Marianne Hoff
Jordbrukssjef

Kopi til:

Saltdal Kommune

Rovviltnemnda i region 7, c/o Fylkesmannen i Nordland

Saltfjellet reinbeitedistrikt, ved Per Ole Oskal



DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Nordland Bondelag
PB 383
8001 BODØ

Deres ref

Vår ref
19/144-2

Dato
24. januar 2019

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 7 - Nordland - 2019

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit over Miljødirektoratets vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 7 i 2019.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet for gaupe, både for landet som helhet og for region 7. Det er også lagt vekt på at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser som kan iverksettes når vilkårene for dette er til stede. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet fattet 29. november vedtak om kvoter for kvotejakt på gaupe i regionene 2, 4, 5, 7 og 8. Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit påklagde vedtaket 17. desember 2018. Miljødirektoratet behandlet klagen 8. januar 2019 og fastholdt sitt tidligere vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag.

Klagers anførsler

Klager mener det må fastsettes en kvote for hele fylket på seks gauper samt at det innføres kvotefri jakt på gaupe i Lofoten og Vesterålen. De begrunner kravet med usikkerhet til bestandsregistreringer på gaupe i Nordland, betydelige tap til beitenæringa pga. gaupe samt byrdefordelingsprinsippet som er lagt til grunn for gaupe i forvaltningsplan for rovvilt i region 7. De mener bestandsregistreringen har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig og må betraktes som minstemål. Klager viser også til en betydelig bestandsøkning siste år og at bestandsmålet raskt vil bli overskredet uten uttak i 2019. De viser til en betydelig økning i antall tap av sau til fredet rovvilt i 2018 samt til vedtatt forvaltningsplan for rovvilt om byrdefordeling og nemndas sin anmodning til direktoratet.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet fattet 29. november 2018 vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i regionene 2, 4, 5, 7 og 8. Direktoratet har i vedtaket gitt en grundig beskrivelse av hjemmelsgrunnlaget, om bestandssituasjonen for gaupe og om skadepotensialet på husdyr og tamrein. Det er også redegjort for rovviltnemndenes anbefalinger om fastsetting av kvoter for de enkelte regionene. Når det gjelder region 7, sier Miljødirektoratet at bestandsovervåkingen viser store svingninger i antall registrerte familiegrupper. Siden 2013, da regionen oppnådde bestandsmålet på 10 familiegrupper, har antallet ligget mellom 4 og 6 familiegrupper, unntatt i 2018 hvor det er registrert 8,5 familiegrupper. I sin vurdering sier Miljødirektoratet blant annet:

"På landsbasis er gaupebestanden for sjette året på rad under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 65 årlig ynglinger. Bakgrunnen er lav måloppnåelse i flere regioner. De to nordligste regionene har ikke nådd bestandsmålet siden 2013 og region 4 og 5 har ikke oppnådd bestandsmålet siden 2011. Årsakene er flere, beregninger av antall familiegrupper påvirkes av ulike feilkilder som tetthet av familiegrupper og mellomårsvariasjoner i antall hunner som får frem unger. Mattilgang og klima er sannsynlige forklaringer. I tillegg er tallene på antall familiegrupper for 2014 og senere år ikke direkte sammenlignbare med tidligere år grunnet endret metodikk på grunn av samordning med Sverige. Direktoratet har vurdert bestandssituasjonen i region 7 og 8 og konstaterer at det er en svak oppgang i antall registrerte familiegrupper i region 7 mens det er en svak nedgang i region 8. Det er fortsatt behov for bestandsvekst i begge regioner for å nå det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionene. Det samme gjelder for region 4 og 5. I region 2 ble det i 2016 og 2017 registrert hhv 9,5 og 9 familiegrupper av gaupe og regionen var under bestandsmålet for første gang siden 2008. Direktoratet har vurdert bestandssituasjonen og konstaterer at den inneværende år er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet og at det har vært vekst i bestanden de siste to årene. Antall sau og tamrein erstattet som drept av gaupe har hatt en generell nedgang siden 2013 mens de siste tre årene har erstatningene vært forholdsvis stabilt på landsbasis. I de enkelte regionene har det vært både økning og nedgang i antall dokumenterte tap. I region 7 har tapet av sau og rein til gaupe økt noe sammenlignet med året før. Tapene er spredt over store deler av fylket og noen områder har mer konsentrert tap. I region 8 har tapet av rein til gaupe økt siden fjoråret. Tapet av sau til gaupe i 2018 er beskjedent med fire dokumenterte sau drept av gaupe i Troms og en dokumentert sau drept av gaupe i Finnmark. I region 2 er det registrert en nedgang på 9 % i antall dokumenterte gaupeskader på sau fra i fjor. De fleste skadene er registrert i Telemark og Buskerud."

Videre sier Miljødirektoratet:

"Ut ifra en totalvurdering av ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet det ikke som forsvarlig å fastsette en kvote for jakt på gaupe i region 7 og 8 i henhold til rovviltnemndenes anmodning. Direktoratet konstaterer at bestanden i begge regioner er lav og at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet i regionene. Gaupe er en jaktbar viltart og høsting av vilt kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Kvotejakt på gaupe er etter direktoratets vurdering ikke (rettet av KLD) forenelig med behovet for økt bestandsvekst i disse regionene. Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet ovenfor og direktoratets brev 1. juni 2018 hvor fylkesmennene i begge regioner er gitt betinget fellingstillatelse på gaupe som kan iverksettes etter gitte vilkår."

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

"På landsbasis er gaupebestanden for sjette året på rad under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 65 årlige ynglinger, og i henhold til NINA rapport 1519 er det registrert 57,5 familiegrupper av gaupe i Norge i 2018. Rovviltregion 4, 5, 7 og 8 ligger under sine

nasjonalt fastsatte bestandsmål for 2018. Rovviltregionen 2, 3 og 6 ligger over sine mål. Miljødirektoratet viser for øvrig til sine vurderinger i vedtaket av 29. november 2018 vedrørende antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge. Angående klagers påstand om at overvåkingen av gaupe har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig viser direktoratet til NINA rapport hvor det fremgår at beregninger av antall familiegrupper påvirkes av et antall feilkilder, men at i de fleste deler av landet synes SNO sitt nettverk å fange opp de aller fleste familiegruppene. De siste årene er det også gjennomført ekstra lete innsatser i regi av SNO, NJFF og forskningsprosjekt. Tidligere forskning på utvikling av gaupebestanden basert på overvåkings- og jaktdata viser også at overvåkingsprogrammet fanger opp endringene i gaupebestanden i Norge over tid på en bra måte. Direktoratet mener derfor at bestandsovervåkinga av gaupe i Norge på en bra og troverdig måte viser størrelsen på bestanden av gaupe i Norge og i regionene. Direktoratet har også vurdert prognosene for utvikling av gaupebestanden i Norge og i regionene. Det fremgår av Rovdata sin rapport over utvikling av gaupebestanden at prognosene er heftet med betydelig usikkerhet, spesielt i regioner med små bestandsmål. Det er allikevel den best tilgjengelige informasjonen og kunnskapen forvaltningen har for å kunne beregne kvoter i 2019.

I direktoratets vurdering av rovviltnemnda i region 7 sin anmodning om kvotejakt på gaupe har vi lagt vekt på siste års bestandsregistrering og hvorvidt regionen har nådd bestandsmålet samt utviklingen i bestanden tidligere år, skadeomfang og skadepotensial og arealdifferensieringen i regionen. Direktoratet har også vurdert prognosen for antall familiegrupper av gaupe i regionen i 2019. Direktoratet viser til at det er registrert vekst i gaupebestanden i Nordland i 2018, mens prognosen viser ingen økning i antall familiegrupper for 2019. Prognosen viser 67% sannsynlighet for at gaupebestanden er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen i 2019. Direktoratet konstaterer at bestanden i Nordland er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen og at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet. Gaupe er en jaktbar viltart og høsting av vilt kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Kvotejakt på gaupe er etter direktoratets vurdering ikke forenelig med behovet for økt bestandsvekst i denne regionen. Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet i vårt vedtak 29. november 2018 og til direktoratets brev 1. juni 2018 hvor fylkesmannen er gitt betinget fellingstillatelse på gaupe som kan iverksettes etter gitte vilkår."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Vedtaket om kvote for kvotejakt på gaupe behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77 og rovviltforskriften §§ 7, 11 og 13. Der bestanden ligger på eller over det bestandsmålet som er fastsatt for regionen de siste tre årene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Ligger bestanden under bestandsmålet kan Miljødirektoratet fatte vedtak om kvote, jf. rovviltforskriften § 13. For rovviltregion 7 er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fatte vedtak.

En beslutning av Miljødirektoratet om ikke å åpne for kvotejakt er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7 i 2019 kan derfor ikke påklages. Siden Miljødirektoratet har besluttet ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7 som del av et vedtak for flere regioner, og opplyst at dette er et vedtak som kan påklages til Klima- og miljødepartementet, har departementet likevel funnet å ville realitetsbehandle klagen.

Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille vilkår om avbøtende tiltak.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket 2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt bestandsmål for gaupe i region 7 med 10 årlige ynglinger.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). NINA rapport 1519: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2018 som gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Som det fremgår av Miljødirektoratets behandling av saken, har gaupebestanden i region 7 de senere årene ligget under det fastsatte bestandsmålet på 10 ynglinger.

Departementet anser at kunnskapsgrunnet i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i naturmangfoldloven § 8 er dermed oppfylt.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskriften § 3 og § 4, der det fremgår at det er satt bestandsmål på 10 ynglinger for regionen.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og noe skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Andre viktige samfunnsinteresser er vektlagt i saken, jf. nml. § 14.

Departementet viser til at gaupebestanden på landsbasis i flere år har ligget under det fastsatte bestandsmålet på 65 ynglinger i året. Også for region 7 har bestanden ligget under det fastsatte bestandsmålet på 10 ynglinger. Departementet er enig med Miljødirektoratet i at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet. Vi viser også til at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser på gaupe som kan iverksettes når vilkårene er til stede.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet for gaupe, både for landet som helhet og for region 7. Det er også lagt vekt på at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser som kan iverksettes når vilkårene for dette er til stede. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Nordland
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 7



Miljødirektoratet

v/Knut Morten Vangen og Susanne Hanssen

VEDR. SØKNAD OM SKADEFELLING AV JERV

Viser til brev fra Beiarn og Saltdal kommuner til Miljødirektoratet den 18. januar 2019. Vi søkte om skadefelling etter at tre rein var tatt av jerv. Beiarn kommune har fått kjennskap til at ytterligere to voksne bukker i samme område er drept. Dermed er totalt fem voksne reinsdyrbukker tatt av jerv så langt denne vinteren. Etter samtale med Geir Heggmo i Statens naturoppsyn, har vi fått inntrykk av at det er sannsynlig at disse bukkene er tatt av ett individ.

Vi vil understreke at det av hensyn til både reindriften og den kommende beitesesongen er viktig at dette individet tas ut. Potensialet for ytterligere tap av både rein og beitedyr anses som betydelig. Vi ber derfor om en rask avklaring fra Miljødirektoratet på om det skal utføres skadefelling.

Med vennlig hilsen

Beiarn kommune

Thomas Olufsen Skrautvol
fagleder skog, utmark og miljø

Kopi til:

Miljødirektoratet

Rovviltnemda i region 7

Saltdal kommune

Saltfjellet reinbeitedistrikt



Fra: [Per Thomas Kuhmunen](mailto:Per.Thomas.Kuhmunen)
Til: susanne.hanssen@miljodir.no
Kopi: [Per Thomas Kuhmunen](mailto:Per.Thomas.Kuhmunen); [Marianne Hoff](mailto:Marianne.Hoff); eli.forthun@meloy.kommune.no; [Skogstad, Øyvind](mailto:Skogstad.Øyvind); kuhmunen4; [Gildeskål kommune](mailto:Gildeskål.kommune); samediggi@samediggi.no; yngve.flottkjaer@bodo.kommune.no
Emne: Rovviltsituasjonen i Saltfjellet rbd - søknad om uttak av jerv og gaupe.
Dato: tirsdag 12. februar 2019 22:02:49

Viser til telefonsamtale med deg idag den 12.02.19 angående rovviltsituasjonen og tap av rein til rovvilt i vårt distrikt.

Sender etter avtale med deg en kort oppsummering av dagens samtale:

Jerv: Vi har tap av rein både i Lurfjell området/vestre deler av Saltdal, Her er det også flere store bukker som er drept av jerv. Vi har også flere dokumenterte tap i området Viskis/Dypen på østsiden av E6 på Saltfjellet.

I Kystnære områder, så er det meget begrenset med beitetilgang over skogsgrensen, men meget gode beiter i skogen og ned til havet. Beitene blir ikke bedre før man kommer mot sentrale saltfjellet og østover. I år har vi store deler av reinflokkene i østlige områder fra de sentrale delene av saltfjellet og østover mot svenske grensen. I tillegg har vi endel rein som har trekt utover mot kysten. Både til Glomen, Hongdal og Skjerstad. Nå ved skilling så viser det seg at vi har ca. 30 % kalv som har overlevd siden kalvmerking (Slaktet kalv er regnet med) Dette noe som ikke gir oss en forutsigbar tilvektst i flokken eller økonomisk bærekraft.

Vi kommer i år til å måtte la deler av reinflokkene beite mere spredt i distriktet. Vi søker derfor om at det foretas uttak av jerver innenfor vårt reinbeitedistrikt i regi av statens naturoppsyn med helikopter. .

Gaupe: Det ble idag skutt en liten gaupe i Skjerstad på skadefelling. Denne gaupa hadde nettopp gått forbi 2 rein som beitet før den ble skutt. Dette kan tyde på at dette ikke er av de gaupene som dreper mest i området. Under skadefellingsjakten er det meldt inn om mye sporaktivitet i Skjerstad-området og av flere ulike individ. Vi ber om at det gis ekstradyr og at forvaltningsperioden til fylkesmannen utvides utover 15.02 slik at skadefellingslaget kan fortsette jakten på flere dyr.

Vi søker også om at det igangsettes Gauperegistrering og uttak i Meløy og Gildeskål hvor vi de seneste 2 årene har fått dokumentert rein drept til Gaupe. Dette er områder som vi har flyttet til på vinteren med tilskudd fra fylkesmannen som tapsforebyggende tiltak.

Håper på positive tilbakemeldinger.

--

Hilsen
Per Thomas Kuhmunen/
Nestleder Saltfjellet rbd

Kopi:
Fylkesmannen i Nordland
Rovviltnemda v/ Fylkesmannen i Nordland
Saltdal kommune
Bodø kommune
Meløy kommune
Gildeskål kommune
Sametinget

Saltfjellet reinbeitedistrikt
v/Per Thomas Kuhmunen
Borkamo
8255 Røklund

12.02.19

Fylkesmannen i Nordland
Molloveien 10
8002 Bodø

Søknad om skadefelling av Gaupe- Meløy og Gildeskål kommune

Viser til dokumenterte tap til gaupe i kystområdene vintrene 17/18 og 18/19 og til våre tilbakemeldinger angående kalvetilgang etter høsten/vinterens samlinger i Glomen og Reipå området.

Vi har i hovedsak samlet bort det meste av rein fra området vest av Beiardal før jul, men det det har selv trekt anslagsvis 400 rein fra saltfjellet over Beiardal og inn i Meløy og Gildeskål kommuner.

Da det i høyfjellet er begrenset med beitetilgang pga ising, så trekker reinen lengre ned mot kyststripa hvor det for tiden er gode beiter. Etter flere år med dokumenterte tap, virker det som om at det er gauper som har tatt fast tilhold i Kystkommunene av vårt distrikt. Hvis disse områdene skal kunne brukes til reinbeite så ser vi ingen anen løsning en at det blir foretatt uttak.

Kystområdene er veldig kupert og det er vanskelig og holde oversikt og føre tilsyn. I tillegg så er det ekstremt skiftende vær og mye ørn som fører til at kadaver fort blir oppspist og sporaktivitet fort forsvinner.

Søker om skadefelling med kommunale jaktlag, eller at ansvarlig myndighet foretar uttak med helikopter.

Dette slik at vi i reinbeitedistriktet fortsatt skal kunne ha et eksistensgrunnlag i kystnære områder og i framtiden også kunne flytte til kysten som et tapsforebyggende tiltak.

Håper på hurtig og positiv reaksjon fra dere som forvaltningsmyndighet.

Med hilsen

Saltfjellet rbd
v/Per Thomas Kuhmunen
Nestleder

Kopi:
Rovviltnemda i Nordland v/Fylkesmannen i Nordland
Norske samers landsforbund NRL
Sametinget/Samediggi
Bodø kommune
Meløy kommune